

понять і категорій права; юридичні конструкції як логіко-правові феномени; юридична аргументація; моделювання і тлумачення норм права; юридичний текст як мовне (текстуальне) вираження юридичного мислення і репрезентації правового знання; юридично-технічні правила побудови і формулювання правових норм, дефініцій термінів, нормативно-правових актів на основі вироблених у правотворчості, юридичній науці та практиці методів і прийомів.

РОЗВИТОК ВМІНЬ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ У ВИШАХ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

К. М. Тимофіїва

(Дніпропетровський університет внутрішніх справ)

Навчання діалогічної форми спілкування – надзвичайно складний процес. Це найбільш характерна форма прояву комунікативної функції мови, яка передбачає уміння вести бесіду, зав'язати розмову, щоб одержати потрібну інформацію та з'ясувати для себе ті чи інші питання.

Діалог – універсальний засіб взаємодії між людьми. Його роль особливо зростає під час демократизації суспільства. Наше майбутнє багато в чому залежить від уміння організовувати продуктивний діалог у різноманітних сферах діяльності, адже не існує альтернативи діалогу як виду взаємодії між людьми.

Саме тому, це питання розглядають багато визначних науковців та методистів, серед яких можна виділити роботи Хілько Н.В., Швець О.П., Кіріченко В.Р., Борисової Р.Г., Mercer N., Борзової Є.В. та багатьох інших.

Учені-лінгвісти виділяють численні види і форми діалогу, серед яких можна назвати: сократичний, або дослідницький діалог, риторичний діалог, діатрибу, науковий діалог, письмовий та усний [1, с. 179].

Діалогічне мовлення характеризується певними комунікативними психологічними й лінгвістичними особливостями. Кожна з них є дуже важлива і невід'ємна.

Щодо психологічної особливості Хілько Н.В. зазначає, що у ході діалогічного мовлення кожному з учасників контакту приходиться вирішувати цілий ряд задач психологічного характеру, а саме:

1) пам'ятати всі попередні бесіди з даним партнером, щоб максимально використовувати досвід спільного спілкування, не повторюватися;

2) пам'ятати усе, що сказав співрозмовник у ході даного контакту, і усе, що сказав сам;

- 3) миттєво оцінити всю суму зведень, отриманих до початку своєї мовної партії;
- 4) уміти вчасно вставити слово (не порушуючи при цьому прийнятих правил спілкування);
- 5) уміти слухати співрозмовника;
- 6) витримувати визначений емоційний тон;
- 7) стежити за правильністю мовної форми, у яку наділяються думки;
- 8) слухати своє мовлення, щоб контролювати її нормативність, якщо потрібно, внести у вже сказану частину фрази відповідні зміни, виправлення [2, с. 7].

Щодо комунікативної особливості діалогічного мовлення, Борзова Є.В. зазначає, що діалогічне мовлення виконує такі функції:

1. Запит інформації – повідомлення інформації;
2. Пропозиція (у формі прохання, наказу, поради) – прийняття, неприйняття запропонованого;
3. Обмін судженнями, думками, враженнями;
4. Взаємопереконання, обґрунтування власної точки зору [3, с. 36].

Не менш важливою, третьою особливістю навчання діалогічного мовлення є його лінгвістична особливість, адже як стверджує Mercer N. «Характерними мовними якістьми діалогічного мовлення є його еліптичність, наявність «готових мовленнєвих одиниць», слів – заповнювачів, пауз, а також так званих «тягнутих форм» [4, с. 174].

У методиці викладання англійської мови існують різні шляхи навчання діалогічного мовлення, з яких можна виділити два основних.

Перший шлях – «згори вниз» – навчання діалогічного мовлення розпочинається зі слухання діалогу зразка з його подальшим варіюванням, а згодом і створення власних діалогів в аналогічних ситуаціях спілкування.

Другий – «знизу вгору» – надання елементів для самостійної побудови діалогу на основі запропонованої навчальної комунікативної ситуації, що не включає прослуховування діалогів – зразків. Відомо, що діалогічна єдність складається з реплік – ініціативних та репродуктивних. Як зазначає Скалкін В.Л. «насамперед необхідно навчити «реплікування», тобто швидко й адекватно реагувати своєю реплікою на репліку викладача, а також продукувати ініціативні репліки за зразком викладача» [5, с. 133].

Навчання власне діалогу передусім велика робота зі словами, тренувальні вправи, заучування готових мовних структур, мовних штамтів, фрагментів і цілих діалогів. У методиці навчання англійської мови існує безліч варіантів навчання діалогічного мовлення, але якою б не користувався

сучасний викладач, він все одно повинен пам'ятати про такий важливий факт – завжди користуватися основними методичними прийомами.

Таким чином, проведений теоретичний аналіз наукових джерел дозволяє стверджувати, що питання навчання діалогічного мовлення має свої особливості та нюанси. Для систематизації роботи з формування вмінь діалогічного мовлення необхідно методично правильно підібрати комплекс вправ, використовувати та поєднувати нетрадиційні та традиційні форми організації навчальної діяльності, а також безперервно та послідовно викладати матеріал.

Література

1. Борзова Е.В. Диалогическая речь как цель и средство обучения английскому языку в V-VI классах / Е.В. Борзова // иностранные языки в школе – 1985. – № 2. – С. 34-39.
2. Курбатова Ю.В. Развитие навыков та умінь діалогічного спілкування в поза аудиторній роботі з англійської мови / Ю.В. Курбатова // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки: Зб.наук праць. – Запоріжжя, 2007. – Вип. № 43. – С. 178-181.
3. Скалкин В.Л. Обучение диалогической речи (на материале английского языка): Пособие для учителей. – К.: Рад. шк., 1989. – 158 с.
4. Хілько Н.В. Навчання діалогічного мовлення як засіб розвитку креативного мислення учнів / Н.В. Хілько // Англійська мова та література. – 2012. – №13. – С. 2-11.
5. Mercer N. Dialogue: the role of language in the classroom for developing the global learner and the global teacher / N/ Mercer // Вопросы филологии. – 2011. – № 2. – С. 174-178.

НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

В.Ю. Тютюнник, Ю.В. Дегтярьова, К.А. Ільєва

(Придніпровська державна академія будівництва та архітектури)

Для вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням найбільш результативними є методи навчання, що враховують професійну спрямованість і зорієнтовані на особистість студента, його здібності. Нові види навчання визначають інші підходи до процесу освіти, що приводить до виникнення інноваційних форм навчання. Це – так звані «нетрадиційні» або «нестандартні» заняття – імпровізовані навчальні уроки, що мають нетрадиційну структуру та проводяться з використанням методів і прийомів різних форм навчання. Погляди педагогів і вчених на них розходяться: одні бачать прогрес педагогічної думки, правильний крок у напрямку демократизації школи і вузу (Савченко. А.Я., Кульневич С.В., Троцько Г. В. і ін.), а інші вважають такі уроки небезпечним порушенням педагогічних принципів, вимушеним відступом педагогів під впливом учнів (Харламов І.Ф.). Багато з дослідників вважають, що специфіка нетрадиційних форм навчання передбачає розробку адекватної технології кожного уроку, а це, в